

Risanje med pitjem čaja in na bolniški postelji

Dan na dan Na razstavi v Galeriji Škuc, ki so jo odprli v petek, bo prvič na ogled tudi deset Černigojevih risb

Animirano risbo, ki je prevladovala na *Animatiki*, spremljata vsaj še dve razstavi risb – najdemo jih na gradbenih panojih pred MGLC, kjer razstavlja Alenka Pirman, risba v dnevniških zapisih pa je zaživel v ljubljanski Galeriji Škuc. Z njo se spogledujejo ikone Japonca Akinorija Oišija v izložbi trgovine čez cesto.

JELKA ŠUTEJ ADAMIČ

Saša Nabergoj se je s Simonu Zvanut lotila zanimivega projekta – predstaviti risbe kot oblike dnevniškega zapisa, torej risbe, ki nastajajo v nekem bolj ali manj organiziranem zaporedju ter spremljajo vsakodnevne vtise, zamisli, spomine ali tok misli. Mladim umetnikom ob bok ali za inspiracijo sta v razstavo vključili tudi risbe znamenitega avangardističnega konstruktivista Avgusta Černigoja (1898–1985) iz njegovega kasnejšega obdobja, ki so nastale v poznih sedemdesetih letih, ko je umetnik zaradi posledic prometne nesreče obiskoval različne rehabilitacijske centre. S seboj je vedno imel svinčnik in papir, kar mu je krajšalo dolgčas bolnišničnega vsakdana. Nastala je serija dvajsetih risb (razstavljen je izbor desetih), na katerih enakovredno človeški figuri nastopajo različni predmeti in zdravniški instrumenti: vozički, bergle, opornice, naprave za fizioterapijo itn. Z močno konturo in enostavnimi potezami so risbe blizu stripovski potezi in delujejo izrazito sodobno.

Od Lipice do Škuca

Zanimiva je pot, kako je prišla do Černigojevih del. »Dogovorila sem se s kustosom Goriškega muze-

ja Davorjem Kernelom, da sem si lahko ogledala depo Černigojevih del, ki jih hranijo v Lipici. To je pravi biser, gre za več kot tisoč del, ki jih javnost skorajda ni imela priložnosti videti. Zasluge za to, da jih hranijo, ima Lučka Čehovin, ki je bila Černigojeva prijateljica in se je dogovorila, da je lahko zadnjih pet let bival v tamkajšnjem hotelu Maestral, saj njegova socialna situacija ni bila najbolj roznata. V zameno za nastanitev je vsa svoja dela poklonil Lipici. Zbirka je torej last Lipice, strokovno pa zanjo skrbijo kustosi Goriškega muzeja,« je razložila Nabergojeva. Povedala je še, da nam je veliko bolj poznan kot avangardni umetnik, njegovo povojno produkcijo pa slabo poznamo, ker je bila redko predstavljena. Deset Černigojevih risb v Galeriji Škuc je tako prvič na ogled javnosti.

Dan na dan

»Risbe na razstavi sestavljajo kakofonično podobo osebnih in javnih svetov petih sodelujočih

»Risbe na razstavi sestavljajo kakofonično podobo osebnih in javnih svetov petih sodelujočih umetnikov, ki se med sabo občasno prepletajo.«

SASA NABERGOJ

umetnikov, ki se med sabo občasno prepletajo,« je pojasnila Saša Nabergoj. Na razstavi *Dan na dan* vidimo risbe, ki so nastajale v različnih kontekstih (živžav javnega vsakdana milijonskega turškega mesta, domača miza ob jutranjem obredu pitja čaja, bolnišnica in rehabilitacijski center ...), na različnih podlagah (računi iz trgovine, rokovniki, listki različnih formatov in barv, zvrtki papirja ...) in v različnih obdobjih (najnovejše so iz časa priprave razstave, najsta-

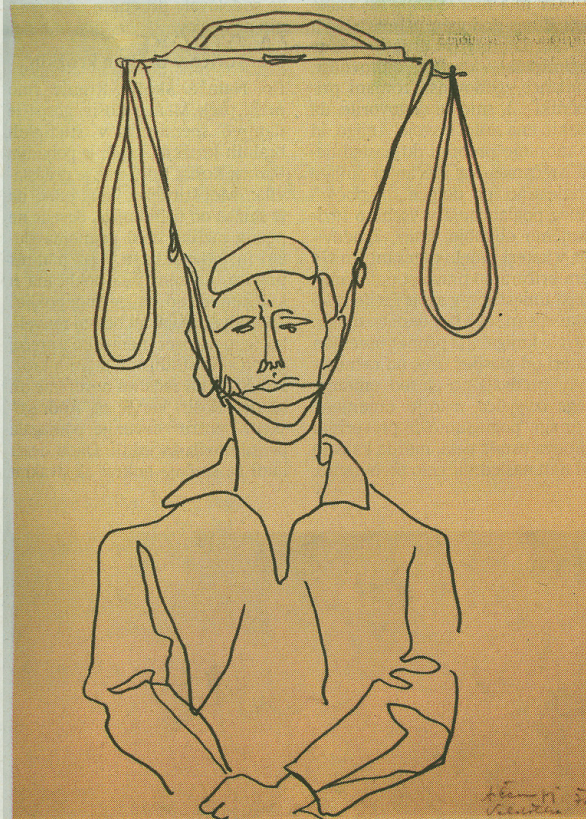
rejše iz sredine sedemdesetih let prejšnjega stoletja).

Ob Černigoju se predstavlja umetniški tandem Beli sladoled z enainvajset metrov dolgo risbo, ki je rezultat njune enomesečne risarske akcije; delo se imenuje *Don't Look Back (Ne glej nazaj)*. Namesto ustaljenega skupnega ustvarjanja sta si umetnika zadala nalogo »sodelovanja na daljavo« in po principu dnevniških zapiskov vsak dan ob določenem času na svojem domu risala vsak na svojo polo papirja, ne da bi se ozrla nazaj. Nato sta poli prinesla v galerijo, ju skupaj odvila, pritrčila na steno ter presenečena ugotovila, da sta risbi pravzaprav enako dolgi.

Predstavljata se tudi individualno, Leon Zuodar, predstavnik postojnske underground scene, z dvema serijama risb – *Ob 8h in Ob 10h*. Umetnik riše vsako jutro ob prvi skodelici čaja. Ko je bil mlajši, je to počel šele ob 10. uri, nato je vstajal bolj zgodaj ... Risbe imajo različno motiviko, na njih so raznovrstni predmeti, ki ga obdajajo, razgled skozi okno, humorne in samoironične domislice s podarkom na figuraliki ali povsem abstraktni motivi. Miha Perne sodeluje s serijo *Resna analiza nesmisla (Serious Research of Nonsense)*, risbami, ki spontano nastajajo vsak dan. Še več, zanje si mora

krasti čas, ker nikoli ne ve natančno, kdaj ga bo dejansko imel. Gre za odziv na vsakodnevno dogajanje zunaj ustaljenih okvirov.

Nabergojeva je povabila na razstavo tudi turškega umetnika, čigar risbe so bolj ploskovite. »Gre za dva pristopa k risbi, za vzhodnjaški in zahodnjaški princip,« je razložila. Bariş B. Atal je z risbo napolnil več zvezkov, medtem ko je čakal pri zdravniku, (v prometnih konicah) na avtobusu, v trgovini, na fakulteti, na sestankih. V belež-

Avgust Černigoj: iz ciklusa »bolniški opus«, 1978, flomaster na papirju (izvirnik hrani Galerija Avgusta Černigoja v Kobilarni Lipica)

ke je ob zapiskih, idejah in skicah redno risal svoje pogosto čakanje, in sicer vedno le noge in tla, ter risbam dopisal kratke komentarje v turščini. Na razstavi predstavlja nekaj svojih knjig z risbami. V desetih dneh, odkar je v Ljubljani, se je Atal povezal z umetnico Nežo Jurman in sodelujeta pri projektu, narejenem posebej za razstavo, v katerem prepletata elemente svojih praks. V zadnji sobi galerije sta ustvarila svojevrstno situacijo,

ki jo bo med razstavo Jurmanova dnevno spreminjala oziroma posegala v postavitev.

Srečali smo jo med petkovim postavljanjem razstave in zaupala nam je, da Černigojeve slike prepoznava kot neverjetno žive, svobodne in sodobne. Povedala je, da riše vsak dan, a nima poguma, da bi risbe razstavila. Vedno jih vkomponira v svoje instalacije. Njene roke krasi tetovaža, občasno se torej njeno telo spremeni

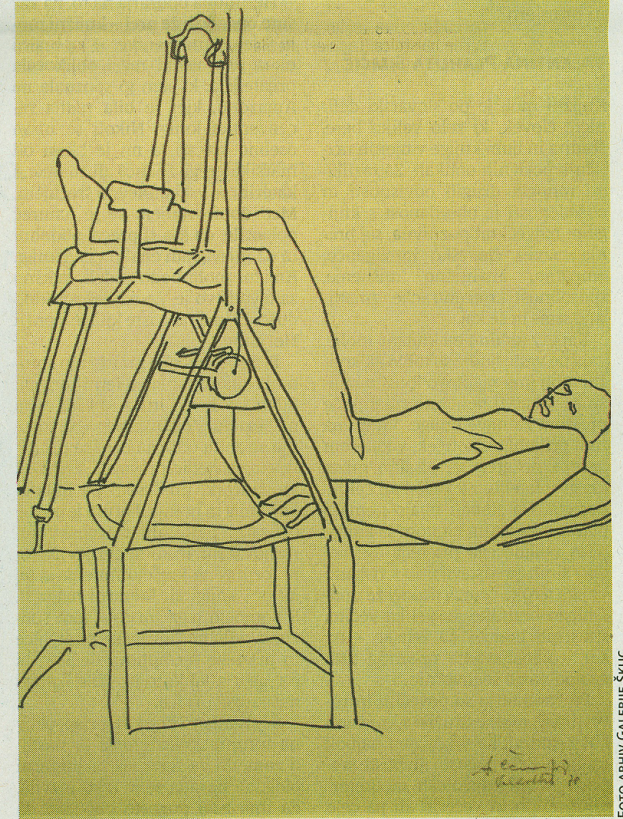

FOTO ARHIV GALERIJE ŠKUC

v list papirja ali platno, komentiramo. »Ja, s prijatelji se dobimo, pobrskamo po mojih skicirkih in kakšno izberemo, da jo dodam k tetovažam. Ne, telesa ne bom razstavila, ni za vsake oči,« se zasmeji Jurmanova.

»Risba je pomembna in zelo prisotna tehnika mlade generacije umetnikov. Imamo izjemne risarje, vendar večina risbe ne razume kot samostojni medij. Včasih nastaja kot del miselnega procesa,

drugič kot del večmedijske postavitve, tretjič kot čačka, ki lahko služi za inspiracijo,« je povedala Nabergojeva. Razstava je del dejavnosti Sveta umetnosti (SCCA-Ljubljana), ki je poleg šole za kustose tudi platforma za raziskovanje fenomenov sodobnega sveta.

POVEZANE VSEBINE
delo.si/kultura

